

393. Varia (21)

1. Cv's kunnen centraleverwarmingsinstallaties zijn, maar ook curricula vitae. Het CvB (het College van Bestuur) stuurt de commissie van beheer (cvb) aan. Een cutaway is een jacquet. Het cyaanamide is het amide van normaal cyaanzuur. De wetenschappelijke naam voor vitamine B₁₂ is cyanocobalamine. Is 'cyclamen' nu meervoud of niet? Een cyborg is half mens, half machine. Het cyclopentadien is een vloeibare koolwaterstof. Een racemuis loopt heel hard, racemeus is bij planten middelpuntzoekend (trosvormig) en het antoniem cymeus is middelpuntvliedend. De cybrarian is de mediathecaris van cyberspace. De kynologe, een bijdehante ka van een cynica, bezocht vaak cynodrooms (cynodromen). Aan de zuidoostkust werd X opgepakt. Het czs is het centraal zenuwstelsel. Wat moet een cyperse kater in het cypergras van een Cypriotisch hondenasiel? Met cytologie wordt celbiologie bedoeld.

2. Speelt het cyrillisch schrift een rol bij het Kerkslavisch (glagolitisch schrift), een variëteit van het Zuid-Slavisch zoals dat gebezigd wordt in de liturgie van de orthodoxe kerk, voortzetting van het Oudkerkslavisch? Je moet dat laatste niet verwarren met het Kerklatijs. Op dominica, de dag des Heren, wordt er niet gewerkt. De daedalische kunst is archaische Griekse kunst; daedalisch kan ook labyrintisch betekenen. Bye, dáág, meneer de koekepeer! Een voorbeeld van een sterke kunststof is dacron®. Venus wordt zowel Morgen- als Avondster genoemd; de Dagster is de zon. Daartegenover stonden twee kasten; zij zat ertussenin. Als je daartegenin durft te gaan, ben je niet bang. Daartegen is echt niets te beginnen. Ik kan er wel in komen. De dag-en-nachtevening (equinox) is de gelijke duur van dag en nacht. De daaruit volgende conclusie was helder. De daaropvolgende maandag was de tweewekelijkse soos.

3. Het erop volgende gekissebis was laag-bij-de-gronds. Het huis was een ware ruïne en daarenboven een prototype van een bouwval. De raket is daaroverheen gevlogen en bij het kasteel daarbovenop gevallen. De daaraanvolgende (afkorting dav.) periode noemen we de kleine ijstijd. Die boom, daarachtervandaan kwam de guerrillero. Die sores en misère, daar ben je nu toch mooi vanaf! Vanaf de brug mag er vanaf 1 januari niet meer gebungeejumt worden. Het 'da capo' betekent 'herhaling'. Je krijgt dit verlot, nog daargelaten dat ook je reces verlengd is. Je kon niet beter af zijn. Of Ajax gewonnen heeft, daar wil ik vanaf zijn. Ik ben dagenlang, wel acht dagen lang, vroeg opgestaan. De dageraad was dagelijks anders! De dagobertstoel is een middeleeuws fenomeen en heeft niets van doen met Dagobert Duck. Op de Dag van de Arbeid wordt het eenmeifeest gevierd. De daguerreotypie is een fotografieprocedé.

4. Dag-zeggen-met-het-handje is op een voor beide partijen spijtige wijze afscheid moeten nemen. Vormt daltonisme een beletsel bij het smeden van een rood-groene coalitie of het bezien van dahlia's? Wij gaan lekker daldeeën, zij daldeeden al eerder en anderen hebben gedaldeed. Dat deed de deur dicht. De dalai lama heeft geen dalísnor. Dat laatste woord kijkt lastig na bij een dictee ... Ierse leden van de Daíl Éireann gruwen ervan (geef die maar scotch, of toch maar liever Ierse whisky?) [whiskey rekenen we ook goed], maar daimio's lustten vroeger wel een daiquiri. Of bestond dat nog niet? Aan lagerwal vindt je socialezakencollega veel dalles (armoede). De dalmatica is een wit liturgisch overkleed. De damiaatjes vind je specifiek in Haarlem. Een Dalmatische (Dalmatijnse) hond is een dalmatiër (dalmatiner). De dallieden hadden hun holen in de dalnis. Sommigen van de Damslapers waren volbloed-Damasceners.

5. Met zijn vijven bestelden ze drie dames blanches. Dames- en herenkledij moeten noodzakelijkerwijs wel deftig zijn. Een dame-jeanne is een dameraan, een grote mandfles. Nutteloze arbeid is danaïdenwerk, een danaïdengat zit in de bodem van een goot. Dandykoorts (knokkelkoorts) is verbasterd uit (is een verbastering van) 'dengue'. Mijn dochter zit in een dans-en-showorkest. Dank zij de Heer, dankzij jouw inzet is de klus geklaard. Dodendansen zijn danses macabres. Hij ging dan ook ten onder; het was zijn ultieme tenondergang. Dank je wel, er kon niet eens een dankjewel af! Had ik je al dankgezegd voor die Danish blue?

6. Een daniellelement is een zeker galvanisch element, niet te verwarren met een leclanché-element. Was die mislukking aan onwil dan wel aan onkunde te wijten? De darcy is de eenheid van permeabiliteit. De darbysten vormden de vergadering der gelovigen. Dark horses zijn outsiders. De combinatie was à la Daumont bespannen. Een dartsspeler doet het met pijltjes. De kaart lag op het dashboard. Een dasymeter meet luchtdichtheidsveranderingen. In een datawarehouse kun je geen darwintulpen kopen. Een datrecorder werkt met dat, digital audio tape. De dauphin ging dauwtrappen. In david-en-goliathverhalen komt altijd een klein Davidje voor. De afkorting dB staat voor decibel. Het ab moet een db kiezen. Een davylamp is een daviaan. Bij de Daviscupfinale was het D-day voor de Oekraïne. Ook in de DDR hadden ze DDT (dichlorodifenytrichloorethaan). 'Dal segno' is een muziekterm.

7 De Tien Geboden vormen de decaloog (decalogus). De decameter heeft als afkorting dam [decameter]. Een debrogliegolf is een materiegolf. Schenk het maar in mijn decafeïnébeker. Debris is ruimteafval en débris is puin. Debrayeren is ontkoppelen en debraileren is uit brailleschrift in gewoon schrift overbrengen. Het débouché is het afzetgebied en de debije is een maat voor het elektrisch dipoolmoment van moleculen. Aan een débarcadère kun je de- en embarkeren. Bij een dead ball weet de golfer zeker dat hij gaat scoren. Déblai is uit te graven grond, remblai op te werpen grond. Een dead heat is een onbesliste wedstrijd. Een dead end job is de dood in de pot; dan is dit je laatste baantje (zonder perspectief). Bericht aan alle troepen in Libië: staak het vuren! Dat leidde echter niet tot een daadwerkelijk staakt-het-vuren. Oma komt koffiedrinken. Opa wil meestal geen koffie drinken, maar thee.

8. Zinnen met radicale negatie hebben een echo-effect. Ben je morgen thuis? De vorige zin bevat een ja-nee vraag. Het café was drooggelegd. Een telepaat doet aan telepathie. Als je naar het deuxième bureau gaat, ga je naar je maîtresse. Het porseleinbloempje wordt ook hoe-langer-hoe-liever genoemd. Wist je dat een povertje (gewestelijk) een roodborstje is? Een roosje-zonder-doorns kan zowel een akelei zijn als een likeurtje. In de legertop heerste een goede esprit de corps, een prima korpsgeest. Een esprit gaulois is een boertige grappigheid, een esprit fort is een vrijdenker (meervoud: esprits forts), een esprit de l'escalier (esprit d'escalier, treppenwitz) is een geestige inval die te laat komt, als mosterd na de maaltijd, en de esprit de clocher is de kleingeestige bekrompenheid, dorps kleingeestigheid.

9. Geef in je eigen woorden het verschil tussen het essaai en het essay aan. Daten is een uiterst moderne bezigheid: ik date, jij datete, we hebben gedatet. Een medeverantwoordelijke is medeverantwoordelijk. Het is een pre voor een helikopterpiloot in een heli, als hij een helikopterblik (helicopterview) heeft. Is er een allesbepalende en allesbeheersende factor die het welslagen van dit project bepaalt, of kan het ook niet slagen en daarmee mislukken? Je zag de diepgekrenkte (ook: diep gekrenkte) dame lijden aan de oever van het Hollands Diep: haar diep uitgesneden decolleteetje – zeg maar gerust: decolleté – stroomde vol met tranen. Een decoct is een afkooksel, een declinatie een verbuiging. Toen de biljarter zich moest klasseren voor de ereklasse libre, werd hij volledig gedeclasseerd door een onbekende keukampioen. In de statistiek kennen ze decielen, percentielen (denk aan de Cito-toets) en kwartielen.

10. Een declassée is een aan lagerwal geraakte vrouw. Ze gaf de schuld aan haar eega, haar mededeclassé. Opzoekwoord: decher [dee-chuhr]. Déchéance is teloorgaan van een recht. De getuige à décharge debiteerde een aantal decrooïsmen. Als je de geschiedenis kent, weet je dat 'decembrist' van 'december' komt en 'dekabrist' van 'dekabr'. Met 'decafé' (Jaarboek 2008) wordt gewoon 'decaf' bedoeld. Het dijn deinde op de golven. Is er verband tussen deïsme en deiktisch? Koop je dégras, dan koop je afvalvet. Het wende nooit, maar als de feminiene dégénérée (meervoud: dégénérées, verkleinwoord: dégénéréetje) degout (walging) voorwendde, dan was het meestentijds slechts simpele aversie. Bij gemengde gezelschappen moet je de masculiene vorm gebruiken: dégénéré, dégénérés en dégénéréetje).